UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I. Vsqve Ad. Pavlvm. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio

Angelis, Paolo de

Roma, 1621

Cap. XI. De fundatione, dotatione, Cappellanis, Clericis, & Sacelli Ministris, nec non priuilegijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13873

Visual Library

DE FVNDATIONE, DOTATIONE,

Cappellanis, Clericis, & Sacelli Miniſtris, nec non priuilegÿs.

Cap. XI.

CVm hæc poſſint ex Bulla dignoſci, ſatis in præſentia duximus quædam ex ipſa eruta annotare. *Ad Præſepe Ieſu Chriſti in Baſilica ſanctæ Mariæ Maioris de Vrbe cum annuorum redituum aſſignatione, & Iurispatronatus, ac priuilegiorum conceſſione. Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Glorioſæ, & ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ ſalutiferam fœcunditatem humiliter venerantes, intra cuius caſtiſſima viſcera, virtute Altiſſimi mirabiliter obumbrante, diuina ſapientia ſibi domum ædificauit, ſummas illius laudes, & præclara in vniuerſum genus humanum, ſed in nos potiſſimum merita, & verbis, & factis quantum pro humana imbecillitate poſſumus libenter prædicamus.*

Sanctiſſim. iſte Pontifex ab eius infantia B. Virginem ſibi aduocatam delegit, eiuſque patrocinio multa pericula euaſit.

Hanc enim Beatiſſimam Virginem gratiæ, & miſericordiæ parentem, ab ipſa penè infantia nobis Aduocatam delegimus, cuius patrocinio, & interceſſione, multis periculis erepti fuimus, multa beneficia à bonorum omnium largitore Deo accepimus. Itaque cum alias eiuſdem ſanctæ Virginis nomine, & miraculorum ſplendore, Illuſtres Eccleſias ſemper in honore habuimus, tum in primis erga celeberrimam eius in Alma Vrbe Baſilicam ad Præſepe Domini, quæ ſanctæ Mariæ Maioris appellatur, præcipua quadam & pia deuotione affecti ſumus.

Eius ideò Eccleſias, et maximè Baſilicam S. Mariæ Maioris de Vrbe deuotè admodum coluit.

Cumque conſideremus ſanctum Dominici Præſepis ſacellum, in eadem Baſilica ſitum, ob ſacras illius Præſepis reliquias, in quo Rex gloriæ naſci non abhorruit, & infans iacuit, magna in veneratione merito habitum, minus decenter pro loci dignitate, & ſanctitate ornatum, & extructum eſſe: Nos cupientes tam eximium, & religioſum monumentum debito cultu, decentique ornatu augere, ac nobili ædificio circumſectum communire, opus ſanè viribus noſtris, & facultatum noſtrarum illo quidem tempore tenuitate maius, freti ope eiuſdem Deiparæ ſemper Virginis, & animo ſuſcepimus, & re ipſa ag-

Præſepis itaque ſacellum in dicta Baſilica minus decenter extructum, et ornatum eſſe videns ipſe dum Cardinalis erat B. Virginis ope fretus inſignem ibi cappellam ædificauit.

A *greſſi ſumus. Nam iam pridem cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalatus honore fungeremur, loco à dilectis filijs Capitulo eiuſdem Baſilicæ, interueniente etiam auctoritate felicis recordationis Gregorij Papæ Decimitertij prædeceſſoris noſtri, nobis conceſſo, inſignem Cappellam, & ſpatij amplitudine, & ſubſtructionis magnificentia, Templi inſtar, cæpimus à fundamentis ædificare. Cumque ædificatio feliciter procederet, eccè diuina ſic diſponente clementia, nullis noſtris meritis, ſed ipſius Beatiſſimæ Virgi-* B *nis precibus in Apoſtolicæ ſedis faſtigio locati ſumus.*

Interim eiuſdem Beatæ Virginis precibus ipſe fuit Pontif. creatus, dictamque exornauit et perfecit.

Quare inchoatum opus tantò impenſius vrgentes, nulliſque quamuis maximis ſumptibus parcentes, Cappellam ipſam teſtudine ſublimi plumbi laminis extrinſecus tectam, & precioſis cruſtis, & tegmentis marmorum, atque opere tectorio marmorato, egregijſque picturis, & ſacris Imaginibus, & loco ipſo congruentibus exornatam, ita demum benedicente Domino perfecimus, atque omni ex parte abſoluimus, vt ipſa antiqua venerandi Præſepis ædicula, multis ca- C *tenationibus, colligationibus, & facturis circum adhibitis, ne parietes diſſolui, neuè opus vlla ex parte labefactari poſſet, magna ergatarum, & tractoriarum machinarum vi, ingenti labore, atque artificio tota ſimul ſolida, ac prorſus integra, quod factu difficillimum videbatur, veteri ſede conuulſa, & in altum ſublata in medium ipſius nouæ Cappellæ gremium, ſub eius pauimento, in locum ſubterraneum tranſlata, atque aſportata fuerit, vbi, & ſpecus circum circa humili fornice concameratus, per quem* D *circuiri poſſit, extructus eſt gradibus ad commodum deſcenſum in eandem ſacri Præſepis ædiculam, & dictum ſpecum, hinc inde aptè poſitis, vt Chriſtifideles viri tantum, laudes, & preces Deo offerre, & Presbyteri in Altari ibidem ſito miſſas deuotè celebrare valeant. Altare item ſupra ipſius ædiculæ fornicem conſtituto ad miſſas Pontificias celebrandas.*

Altareque maius ſuper ædicula d. Præſepis ad miſſas Pontificales celebrandas conſtituit.

Duo præterea minora, ſed tamen inſignia Altaria, ſiue ſacella, noſtra itidem impenſa ædificata eodem modo picturis, & orna- E *mentis magnificè exculta ad ipſius Cappellæ limina ab vtraque parte adiunximus;*

Alia etiam duo Altaria ad limina dictæ cappellæ adiunxit.

vnum videlicet ſub ſanctæ Luciæ Virginis, & Martir. inuocatione dicatũ, cuius feſtus dies, idem natalis noſter eſt, & quam ab ineunte ætate omni ſtudio venerati, vt pro nobis apud Deum intercederet magna cum fiducia aſſiduè precati ſumus. ſub cuius etiam Altari in Arca marmorea duo ſanctorum Beatorum Innocentium corpuſcula à Baſilica ſancti Pauli extra Portam Oſtienſem noſtro iuſſu tranſlata, ritè recondi curauimus, vt ad

Vnum ſub inuocatione S. Luciæ cuius dies feſtus etiam natalis ipſius fuit, et ſub eo duo ſanctorũ Innocentiũ corpuſcula eius iuſſu à Baſilica ſancti Pauli tranſlata recondi iuſſit.

Chriſti infantis cunabula ijdem ſancti Innocentes (flores ac primitiæ Martyrum, Deoque gratiſſimæ uictimæ) quodammodo excubare videantur. Alterum vero in honorem, & memoriam ſancti Hieronymi præſtantiſſimi Eccleſiæ Doctoris, cuius titulus in Eccleſia Illyricorum fuit nobis in noſtra aſſumptione ad Cardinalatus honorem aſſignatus, & perpetuò retentus, quique Præſepe Domini ita viuens coluit, vt ex hoc mundo decedens, per illud tanquam vitæ ianuam ad cæleſtem patriam commigrauit. Cum igitur, Deo fauente, pium huiuſmodi opus iam abſolutum, & ad tectum perductum foret, compertum eſt tandem relatione, ac teſtimonio fide dignorum virorum, qui ex peregrinatione Terræ ſanctæ nuper in Vrbem aduenerunt, nobis nihil tale vnquam cogitantibus, non humano conſilio, ſed planè diuino inſtinctu ita contigiſſe, vt hæc noſtra Cappella, veteri Cappellæ ad Præſepe Domini poſitæ in Eccleſia Bethlehemitana, quæ eſt in Palæſtina, ædificio, ſtructione, ac præcipuis ſuis partibus admodum ſimilis euaſerit: nam & à ſiniſtra parte Eccleſiæ vti hæc noſtra ſita eſt, & habet ædiculam Præſepis Dominici ſubterraneam, noſtræ conſimilem, tectam teſtudine, opere vermiculato ornatam, ſicuti & hæc eſt, ad quam & per gradus deſcenſus patet: habet quoque illa Cappella marmoreum, vti & hæc noſtra, pauimentum. Altaria etiam prima in memoriam ſanctorum Innocentium, & ſanctæ Catherinæ Virginis, & martiris, & ſancti Hieronymi extructa, quemadmodum & noſtra, vnum in ſanctæ Luciæ cum reliquijs ſanctorum Innocentium, & alterum in eiuſdem ſancti Hieronymi memoriam pariter erecta, ita vt ipſa glorioſa Virgo, quæ olim primis ſanctæ huius Baſilicæ fundatoribus certos fines, & locum niuibus, quarum memoria in hodiernum vſque diem religioſè colitur, mirabiliter præſcripſit, ac deſignauit: nunc etiam in noſtra Cappella, quaſi dictæ Baſilicæ appendice extruenda, diuinitus mentem noſtram inſpirauit, ſimulque ſuæ, ac diuinæ voluntatis, & prouidentiæ admirabilem minimèque obſcuram dederit ſignificationem. Demum verò nos ad Dei omnipotentis, & intemeratæ Virginis partus gloriam, fideliſque populi erga Cælorum Reginam deuotionem augendam, eandem Cappellam ſolemni ritu conſecrari, & dedicari curauimus, atque in ea duo ſepulchra conquiſitiſſimis columnis, & lapidum varietate, opere ſumptuoſo, ac magnifico extruximus: quorum alterum ſanctæ memoriæ Pio Papæ V. noſtro etiam prædeceſſore, de Chriſtiana Republica, deque nobis optimè merito, à dextris eiuſdem Cappellæ poſuimus, vt perpetuum noſtri erga eum grati, & pij animi apud poſte-

Alterum verò ſub inuocatione S. Hieronymi, cuius titulus in aſſumptione ad Cardinalatũ, ei aſſignatus ab eo perpetuo retentus fuit.

Poſt perfectum opus huius Cappellæ compertũ eſt eam eſſe ſimilẽ veteri cappellæ ad Præſepe Domini in Eccleſ. Bethlehemitana quod ex inſpiratione diuina id Pontificem feciſſe videtur.

In eadem cappella idem Pont. duo ſepulchra magnificè extruxit, alterum Pio Papæ V. de ſe, et Rep. Chriſt. benem. à dexteris cappellæ poſuit, alterum ſibi à ſiniſtris reſeruauit, aliud etiã in ueſtibulo dictæ Cappellæ pro ſuis conſanguineis ſepeliendis aſſignauit.

A *ros monumentum extet. Alterum à ſiniſtris, ad noſtram ſepulturam reſeruauimus: Tertium verò ſeparatim in veſtibulo dictæ Cappellæ, & in ipſa naui Baſilicæ illi contigua pro noſtris duntaxat conſanguineis ſepelliendis aſſignauimus. Vt autem in eadem Cappella noſtra ad ipſum ſanctum Præſepe, vbi Angelorum chori, Deo gloriam, & hominibus pacem annuntiantur, & vbi nos anno præterito cum Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac alijs Epiſcopis, & Prælatis in Na-*

B *talis Domini nocte Miſſarum ſolemnia celebrauimus, aſſiduè incruentum ſalutaris Hoſtiæ ſacrificium pro noſtra, & totius populi Chriſtiani ſalute offeratur, & diuinæ laudes, atque officia perſoluantur, ob eam cauſam certos Presbyteros, & Clericos, qui in Cappella, duobuſque ei coniunctis ſacellis, ſeu Altaribus prædictis Deo inſeruiant, conſtituere decreuimus. Cum itaque ſicut accepimus, ſancti Ioannis de Pyro Policaſtren. & ſancti Leonardi Salernitan. Ciuitatum, vel Diœc. Monaſteria or-*

C *dinum ſancti Baſilij, & ſancti Benedicti, quæ bonæ mem. Petrus Epiſcopus Caietanus, & quondam Ludouicus Blanchettus Clericus ex diſpenſatione, & conceſſione Apoſtolica in commendam dum viuerent reſpectiuè obtinebant, vtraque commenda huiuſmodi per obitum Petri Epiſcopi, & Ludouici prædictorum, qui apud ſedem prædictam diem clauſerunt extremum, ceſſante adhuc eo, quo ante commendam ipſam vacabat modo uacauerint, & vacent ad præſens, & dilectus Filius noſter Philippus tituli ſanctæ Sabinæ,*

D *Presbyter Cardinalis Spinula nuncupatus, qui monaſterium ſancti Nicolai de Butramo, dicti Ordinis ſancti Baſilij, Hieracenſis Diœceſis, ex ſimili conceſſione, & diſpenſatione in commendam ad eius vitam nuper obtinuerat, poſteriori commendæ huiuſmodi, ac omni, & cuicunque iuri ſibi in dicto Monaſterio ſancti Nicolai, illiuſque regimine, & adminiſtratione, vel ad illa quomodolibet competenti, hodie in manibus noſtris ſponte, & liberè ceſſerit. Nos ceſſionem huiuſmodi admittentes, ac Cappel-*

E *lam noſtram prædictam ad eiuſdem Redemptoris noſtri laudem, & honorem, & glorioſiſſimæ illius Genitricis, dictique ſancti Præſepis memoriam, & venerationem, ac diuini cultus incrementum, competenti beneficiorũ, & miniſtrorum Eccleſiaſticorum numero ſtabilire, annuiſque redditibus pro congrua eorum ſubſtentatione, & manutentione, onerumque illis, ac dictæ noſtræ Cappellæ, nec non illius fabricæ, & ſacriſtiæ pro tempore incumbentium ſupportatione neceſſarijs dotare volentes; verumque, & vltimum di-*

ctorum

ctorum monaſteriorum vacationis modum, etiã ſi ex illo quæuis generalis reſeruatio etiam in corpore iuris clauſa reſultet præſentibus pro expreſſis haben. Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera deliberatione, & certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine in Cappella noſtra prædicta vnam Præpoſituram, quæ in ipſa Baſilica ſecunda dignitas exiſtat, hoc eſt, prima poſt Archipresbyteralem pro vno Præpoſito, vtriuſque, vel alterius Iurium Doctore, ſeu in Theologia magiſtro, & in Presbyteratus ordine conſtituto, ac vnam Sacriſtiam pro vno Sacriſta, & quatuor perpetuas ſine cura Cappellanias pro quatuor perpetuis Cappellanis Presbyteris, & quatuor alia Clericatus nuncupanda perpetua ſimplicia beneficia Eccleſiaſtica pro totidem alijs Clericis nuncupandis perpetuis Beneficiatis, quorum ſiquidem Sacriſtæ, Cappellanorum, & Beneficiatorum, qui Clerici nuncupantur dictus Præpoſitus caput exiſtat, ac in rebus, negocijs, & actibus per eos tractandis, & faciendis primum, & digniorem locum habeat; ibidemque præſit, ac tam ipſe, quàm prædicti Sacriſta, Cappellani, & Beneficiati dictæ Cappellæ, prout inferius deſcriptum erit, deſeruiant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò erigimus, & inſtituimus, ac eidem Cappellæ noſtræ, illiusque fabricæ, & Sacriſtiæ, nec non communi maſſæ ipſorum Præpoſiti, Sacriſtæ, Cappellanorum, & Beneficiatorum pro eorum manutentione, & ſubſtentatione, ac onerum illis incumbentium ſupportatione ſingula Monaſteria prædicta, quæ Conuentu carent, ac quorum fructus, reditus, & prouentus ſancti Ioannis ad quadraginta, Sancti Leonardi verò ad quinquaginta florenos auri in libris Cameræ Apoſtolicæ taxati reperiuntur, ac Sancti Nicolai autem, ac illi perpetuo annexorum Sanctæ Mariæ de Pigliano, & eiuſdem Sanctæ Mariæ de Canicis quingentorũ quinquaginta ducatorum auri de Camera ſecundum communem æſtimationem valoris annui, vt etiam accepimus, non excedunt, quibuſuis modis, & ex quorumcumque perſonis, ſeu per liberas quorumuis ceſſiones, de illorum regiminibus, & adminiſtrationibus in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & teſtibus ſponte, factas vacent: etiam ſi tanto tempore vacauerint, quod eorum prouiſio iuxta Lateranen. ſtatuta Concilij, aut Canonicas ſanctiones ad ſedem prædictam legitimè deuoluta exiſtat, & illa ex quauis cauſa ad ſedem eandem ſpecialiter, vel generaliter pertineat, & de illis Conſiſtorialiter diſponi conſueuerit, ſeu debeat, ac ſuper regiminibus, & ad-

Et modo ad laudem eiuſdem B. Virginis et d. Præſepis venerationem vnam Præpoſituram, vnam ſacriſtiam quatuor Cappellanias, et quatuor Clericatus in dicta Cappella erigit et inſtituit.

Pro illorumque ſubſtentat. redditus beneficiorum hic deſcriptorum eis aſſignat.

A *miniſtrationibus Monaſteriorum huiuſmodi inter aliquos lis, vel eorum poſſeſſorio moleſtia, cuius litis ſtatum etiam præſentibus haberi volumus pro expreſſo pendeat indeciſa, cum prædictis, & forſan alijs, illis annexis, eorumque membris, Grangijs, prædijs, poſſeſſionibus, decimis, primitijs, vineis, terris, agris, cenſibus, reditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, emolumentis, pertinentijs, rebus, & actionibus vniuerſis, cæteriſque bonis mobilibus, & immobilibus, ac ſe mouentibus cuiuſcumque qua-*
B *litatis, pretij, & valoris annui exiſten. ac vbique locorum conſiſten. eorumque proprietate, & dominio. Ita quod liceat Collegio Præpoſiti, Sacriſtæ, Cappellanorum, & Beneficiatorum huiuſmodi per ſe, vel alium, ſeu alios eorum, & dictæ noſtræ Cappellæ, illiuſque fabricæ, & Sacriſtiæ, ſuæque menſæ, ſeu maſſæ communis nominibus corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem Monaſteriorum, annexorum membrorum, Grangiarum, prædiorum poſſeſſionum, decimarum, primitiarum, vinea-*
C *rum, terrarum, agrorum, cenſuum, iurium, pertinentiarum, rerum, actionum, & bonorum huiuſmodi, propria auctoritate abſque ſpolij, & attentatorum vitio, ac cuiuſcunque Iudicis decreto, vel miniſterio liberè apprehendere, & perpetuò retinere, illaque regere, & adminiſtrare, nec non fructus, &c. eorumdem percipere, exigere, & leuare, illaque in ſuos ſecundum ordinationem inferius per nos deſcriptam, & dictæ Cappellæ noſtræ, illiuſque fabricæ, & Sacriſtiæ vſus, vtilitatem, & neceſſitatem om-*
D *ninò conuertere, Diæceſani loci, vel cuiuſuis alterius licentia deſuper minimè requiſita, auctoritate, & tenore prædictis, etiam perpetuò vnimus, annectimus, & incorporamus, ac in eiſdem Monaſterijs ſic vnitis, eorumque Eccleſiis annexis membris, & grangijs dignitates Abbatiales, illarumque titulos, nomina, & denominationes eiſdem auctoritate, & tenore ſimiliter perpetuò ſupprimimus, & extinguimus, &c.* De priuilegijs verò hæc ſunt formalia verba.

E *Ad hæc Præpoſito, Sacriſtæ, Cappellanis, & Beneficiatis, Clericis nuncupatis prædictis, illorumque Collegio, vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, præeminentijs, prærogatiuis, fauoribus, facultatibus, indultis, & alijs gratijs tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, quibus alij, Dignitates, Cappellanias, & alia beneficia in dictæ Sanctæ Mariæ Maioris, & alijs eiuſdem Vrbis Baſilicis, & Eccleſijs pro tempore obtinen. eorumque Collegia de iure, vel conſuetudine,*

Priuilegiaq. alijs in Eccleſijs vrbis dignitates huiuſmodi habentibus conceſſa prædictis etiã concedit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tudine, aut ex priuilegio, vel alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, non ſolum ad eorum in-

A *ſtar, ſed æque principaliter, & pariformiter in omnibus, & per omnia vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeat, auctoritate, & tenore prædictis indulgemus, &c.*

FINIS LIBRI DECIMI.